

SAKU ry:n ympäristösuunnitelma 2024-2025

Johdanto

Ilmastonmuutos on vakavin ihmiskuntaa kohdannut ympäristöongelma. Sen torjunnassa tarvitaan poliittisten päättäjien ja yritysten lisäksi meitä kaikkia. SAKU ry haluaa olla mukana toteuttamassa liikunta- ja urheiluyhteisön vastuullisuusohjelmaa. Ohjelman tavoitteena on vähentää liikunnan ja urheilun ympäristövaikutuksia ja osallistua ilmastonmuutoksen hillintään. Myös liikuntalaki ohjaa järjestöjä ympäristön kunnioittamiseen ja kestävän kehityksen mukaiseen toimintaan.

SAKU ry järjestää liikunta-, kulttuuri- ja koulutustapahtumia ammattiin opiskeleville sekä liikuntatapahtumia ja verkostotoimintaa ammatillisen koulutuksen henkilöstölle. Lähitapahtumia järjestetään paljon, mutta suuri osa etenkin koulutus- ja verkostotoiminnasta toteutuu myös etäyhteyksien avulla. Tärkeässä roolissa on myös viestintä, erilaiset sähköiset työkalut ja niiden avulla toteuttava paikallisen tason toiminta (liikuntakampanjat, työkyvyn oppimisen sisällöt jne.).

SAKU ry järjestää vuosittain noin 20–25 valtakunnallista lähitapahtumaa (liikuntatapahtumia, SAKUstars-kulttuurikilpailut, seminaareja, verkostotapahtumia jne.). Alueellisten tapahtumien ja oppilaitoskohtaisten tapahtumien määrä on noin 200 per vuosi. Verkkovälitteisen toiminnan määrä on lisääntynyt viime vuosina valtavasti, ja myös niiden osalta puhutaan kymmenistä tapahtumista vuodessa. Toiminnan tärkeänä osana on myös aktiivinen viestintä. Verkkoviestinnän lisäksi julkaistaan kahdesti vuodessa järjestön tiedotuslehteä ja tuotetaan markkinointijulisteita toiminnasta. Tarpeen mukaan jäsenistön käyttöön on tehty myös erilaisia esitteitä, lattiatarroja ja muuta painomateriaalia.

SAKU ry:n ympäristöpolitiikka

Liikunta- ja urheiluyhteisön vastuullisuusohjelman toimenpiteinä on:

- tunnistaa ja arvioida oman toiminnan ympäristövaikutukset
- vähentää urheilun ympäristövaikutuksia muokkaamalla toimintatapoja (esimerkiksi kilpailujärjestelmät, tapahtumien järjestäminen, varusteet, kulkutavat, liikuntapaikat ja hankinnat)
- viestii ympäristöasioista ja -teoista aktiivisesti
- laatia ympäristöohjelmaa, jonka toteutumista seurataan ja arvioidaan.

SAKU ry sitoutuu toteuttamaan näitä vastuullisuusohjelmaan kirjattuja toimenpiteitä myös omassa toiminnassaan.

Vastuullisuutta ympäristöasioissa edellyttää myös SAKU ry:n jäsenkenttä. Ammatillisella koulutuksella on tärkeä rooli kestävään kehitykseen liittyvän osaamisen tuottajana, ja opiskelijoiden tukeminen ilmastovastuulliseen toimintaan näkyy vahvasti myös tutkintojen osaamistavoitteissa.

SAKU ry:n ensimmäinen ympäristösuunnitelma laadittiin vuonna 2021. Sen toteutumista arvioitiin vuonna 2023, ja laadittiin uusi, vuosia 2024–2025 koskeva suunnitelma. Suunnitelmaan on kirjattu edellisen suunnitelman arviointi, keskeisimmät tulevat kehittämistavoitteet ja niihin liittyvät konkreettiset toimenpiteet. Suunnitelmaa tarkastellaan vuosittain, arvioidaan tavoitteiden onnistuminen ja päätetään tulevista toimenpiteistä.

Arvioinnin tärkeänä työkaluna on hiilijalanjälkilaskuri, jota hyödynnetään säännöllisesti. Vuoden 2024 toiminnasta tehdään hiilijalanjäljen laskenta.

Suunnitteluprosessi

SAKU ry:n ympäristösuunnitelmatyö käynnistettiin kesällä 2020. Prosessin aikana on pyritty tunnistamaan ja arvioimaan oman toiminnan ympäristövaikutuksia. Arvioinnin tueksi laskettiin SAKU ry:n hiilijalanjälki koronapandemiaa edeltäneeltä normaalilta toimintavuodelta 1.8.2018–31.7.2019. Laskenta tehtiin jälkikäteen pääosin kirjanpidon tositteiden perusteella, jolloin pystyttiin todentamaan esimerkiksi matkustamisen määrä, sähkön kulutus sekä osa hankinnoista. Jonkin verran jouduttiin turvautumaan jälkikäteisarviointiin (esim. jätemäärät). Laskennassa ei pystytty kuitenkaan arvioimaan jälkikäteen SAKU ry:n tapahtumiin osallistumisen aiheuttamaa hiilijalanjälkeä (esimerkiksi tapahtumaruokailut), joten ensimmäinen vertailuluku koskee pääosin vain SAKU ry:n toimiston hiilijalanjälkeä. Uusi, laajempi laskenta toteutettiin vuonna 2022.

SAKU ry:n toimiston suunnittelupäivillä kesällä 2020 ideoitiin erilaisia tapoja hiilijalanjäljen pienentämiseksi. Ideointi keskittyi kahteen laajaan teemaan: tapahtumien ympäristövaikutusten vähentäminen sekä SAKU ry:n toimiston oman hiilijalanjäljen pienentäminen. Näihin teemoihin liittyen valittiin myöhemmin 4+2 konkreettista tavoitetta. Ympäristösuunnitelman päivityksen yhteydessä tammikuussa 2024 todettiin, että alkuperäisessä suunnitelmassa tehdyt valinnat ovat edelleen ajankohtaisia, joten ympäristösuunnitelman perusrakennetta ei lähdetty uudistamaan.

Järjestön viestinnässä nostetaan esille suunnitelmassa valittuja tavoitteita ja toimenpiteitä. Erityisen tärkeää on perustella niitä toimenpiteitä, jotka aiheuttavat näkyviä muutoksia esimerkiksi tapahtumien osallistujien suuntaan.

Ympäristösuunnitelman valinnat

Hiilijalanjälkilaskurin perusteella ja keräämällä vertailutietoa samantyyppistä toimintaa toteuttavien järjestöjen (esimerkiksi Opiskelijoiden liikuntaliitto ja Paralympiakomitea) toiminnasta todettiin, että SAKU ry:n toiminnan keskeisimmät ympäristövaikutukset aiheutuvat:

- osallistujien matkustamisesta tapahtumiin
- tapahtumissa järjestettävistä ruokailuista
- SAKU ry:n oman henkilöstön matkustamisesta ja
- hankinnoista.

SAKU ry:n toiminnan hiilijalanjälkeä voidaan pienentää merkittävästi, kun keskitytään näihin vaikutuksiin suurimpiin kokonaisuuksiin.

Näiden vaikutukseltaan suurimpien kokonaisuuksien lisäksi on tärkeä muistaa esimerkin ja pienten päivittäisten tekojen voima, jatkuva kehittäminen sekä viestintä. Niinpä ympäristösuunnitelmassamme huomioitiin myös:

- vihreä kädenjälki SAKU ry:n toimistolla
- viestintä ja vaikuttaminen.

Seuraavaksi suunnitelmassa esitellään ensimmäisen ympäristösuunnitelman arviointi näiden tavoitekokonaisuuksien mukaan sekä tulevien vuosien tavoitteet ja käytännön toimenpiteet.

Ensimmäisen ympäristösuunnitelman arviointi

OSALLISTUJIEEN MATKUSTAMINEN TAPAHTUMIIN

Tapahtumien osallistujat päättävät itse, miten liikkuvat SAKU ry:n tapahtumiin. Tapahtuman järjestäjä voi kuitenkin omilla valinnoillaan ja viestinnällään vaikuttaa tapahtumiin matkustamisesta syntyvään hiilijalanjälkeen.

Tavoite: Huomioidaan osallistujien matkustamisesta aiheutuva hiilijalanjälki tapahtumien suunnittelussa, järjestämisessä ja viestinnässä.

Arviointi: SAKU ry on mahdollisuuksien mukaan pyrkinyt järjestämään tapahtumia paikoissa, joihin on julkiset kulkuyhteydet. Tapahtumia järjestetään yhteistyössä jäsenyhteisöjen kanssa, joten tapahtumapaikkojen valinta ei läheskään aina ole SAKU ry:n käsissä.

Tapahtumakutsuissa on kerrottu säännöllisesti mahdollisuuksista hyödyntää julkisia kulkuvälineitä. Joihinkin tapahtumiin on järjestetty liityntäkuljetus esim. lähimmältä rautatieasemalta. Aikataulujen suunnittelussa voisi huomioida julkisen liikenteen aikataulut vielä paremmin.

Oppilaitosten autoilla tai omilla autoilla liikkuville sekä ilman kuljetusta oleville on tarjottu mahdollisuus sopia kimppekyytejä suljetussa SAKU ry:n kisat -Facebook-ryhmässä. Facebook-ryhmä on alustana toimiva, helppokäyttöinen ja riittävä tähän tarkoitukseen, mutta sen käyttöön pitäisi kuitenkin vielä aktiivisemmin kannustaa.

Etämahdollisuus on tarjottu kaikkiin kokouksiin, koulutuksiin ja verkostotapahtumiin, joihin se hyvin soveltuu. Joissakin tapahtumissa Teamsin välityksellä on voinut osallistua vain osaan päivän ohjelmasta (esim. Liikkuva amis -ideoidenvaihtopäivässä oppilaitoksen liikuntatiloihin tutustumisessa ei ole mahdollistettu etäosallistumista). Opiskeluhyvinvoinnin kehittämispäiviltä ei myöskään ole tarjottu striimiä, koska kohtaaminen ja keskustelut ovat niin keskeinen osa tapahtuman sisältöä. Jatkossakin halutaan pitää kiinni siitä, että tietyt tapahtumat ovat luonteeltaan lähitapahtumia, ja niihin etäyhteyden järjestäminen ja etäyhteydellä osallistuminen ei ole mielekäästä.

TAPAHTUMISSA JÄRJESTETTÄVÄT RUOKAILUT

Osallistujille tarjottavat ruokailut muodostavat merkittävän osan tapahtumien hiilijalanjäljestä.

Tavoite: Selvitetään tapahtumaruokailujen hiilijalanjälki ja lähdetään aktiivisesti pienentämään sitä seuraavan vuoden aikana.

Arviointi: Tapahtumien ruokatarjoilujen hiilijalanjälki laskettiin osana vuoden 2022 hiilijalanjäljen laskentaa. Joissakin tapahtumissa käytössä oli monta vaihtoehtoa sisältävä buffet-ruokailu, joten osittain laskenta perustui arvioihin.

Tavoitteena oli tarjota SAKU ry:n tapahtumissa ensisijaisesti kasvis-, kala-, riista- ja kanaruokia. SAKU ry:n tapahtumissa on tarjottu eniten kanaruokia (1 828 annosta), mutta naudanliha-aterioita oli määrällisesti toiseksi eniten (1 376 annosta). Kala-aterioiden (1 087 annosta) ja kasvisaterioiden (785 annosta) määrää tulisi selvästi lisätä ja naudanlihan tarjoamista vähentää.

Kertakäyttöastioita on jouduttu käyttämään ainoastaan SAKUgamesin ulkoruokailussa, mutta ei muuten. Ruuan tarve tapahtumissa on määritelty ennakkotilausten mukaan ja pystytty siten minimoimaan ruokahävikki.

SAKU ry:n OMAN HENKILÖSTÖN MATKUSTAMINEN

Ennen koronaa SAKU ry:n toimisto on liikkunut paljon jäsenkentällä. Ihmisten kohtaaminen ja oppilaitosarjessa mukana oleminen on tärkeää työssämme edelleen, mutta jatkossa arvioimme matkustustarvetta kriittisemmin ja matkustamme suunnitelmallisemmin.

Tavoite: Pienennetään hiilijalanjälkeä, joka aiheutuu SAKU ry:n oman henkilöstön matkustamisesta. Vertailukohtana käytetään koronaa edeltävän toimintavuoden matkustusmääriä.

Arviointi: Kokoukset ja palaverit on pyritty hoitamaan ensisijaisesti etäyhteyksillä. Työmatkalle on lähdetty vain silloin, kun paikan päälle matkustaminen on tuottanut jotain selkeää lisäarvoa. Esim. ison kisatapahtuman käynnistämiseen ihmisten tapaaminen livenä ja tapahtumapaikkojen katselmus paikan päällä on järkevää. Sen jälkeen yhteistyötä on sujuva ja luonteva jatkaa etäyhteydellä. Yksittäisiin kokouksiin taas on hyvin harvoin tarvetta enää matkustaa.

Matkustamisessa on noudatettu valtion matkustussääntöä ja SAKU ry:n matkustusohjetta, jonka mukaan työmatkat tehdään ensisijaisesti julkisilla kulkuvälineillä. Henkilöautoa käytetään vain silloin, kun se on perusteltua (aikataulusyyt, kuljetettavien tavaroiden suuri määrä tai kohde, jonne ei pääse julkisilla kulkuvälineillä).

Vuoden aikana toteutuneita matkustuskilometrejä seurattiin osana hiilijalanjäljen laskentaa. Junalla matkustetut kilometrit saatiin VR:n verkkokaupan koosteesta, henkilöautoilla ajettut kilometrit kerättiin erikseen matkalaskuista.

Tulosta verrattiin edellisen laskennan tulokseen (5 760 km diesel-autolla, 7 101 km bensiiniautolla ja 41 358 km junalla). Tavoitteena oli vähentää yhteiskilometriä määrää kolmanneksella ja henkilöautokilometriä määrää neljänneksellä. Matkustamisen määrä väheni vertailuvuoteen selvästi yli kolmanneksella. Vähennys tuli kuitenkin junalla liikkumisesta, henkilöautolla ajettut kilometrit pysyivät aika lailla ennallaan. Aiemmin matkustettiin paljon esimerkiksi Helsinkiin yksittäisiin kokouksiin. Tämä matkustus on korvautunut lähes kokonaan etäyhteyksillä. Niinpä junakilometrejä kertyi merkittävästi aiempaa vähemmän, 16 872 km. Autolla ajettujen kilometrien määrä ei laskentavuonna pienentynyt. Diesel-autolla ajettuja kilometrejä kertyi 7 231 km ja bensiiniautolla 5 646 km. Lisäksi vuokra-autoilla ajettiin 1 655 km.

HANKINNAT

SAKU ry:ssä erilaisia hankintoja ovat esimerkiksi kilpailujen ja kampanjoiden palkinnot (mitalit, kiertopalkinnot ja tavarapalkinnot), seminaareissa ja muissa tapahtumissa jaettavat oheistuotteet (vaihtelevasti esimerkiksi kynät, kassit, muistikirjat), promotuotteet (vaihtelevasti esimerkiksi tekstiilit ja liikuntavälineet) sekä tiedotusmateriaalit (esimerkiksi lehdet, esitteet, julisteet ja lattiatarrat).

Tavoite: Vältetään turhan tavaran hankkimista ja jakamista. Tarjotaan tavaran sijaan mieluummin elämyksiä. Suositaan laatua ja suomalaista työtä mahdollisuuksien mukaan.

Arviointi: Vuoden 2022 hiilijalanjäljen laskennassa huomioitiin ne hankinnat, jotka oli listattuna Hiilifiksi järjestö -hiilijalanjälkilaskuriin. Kaikkia tavara- ja elämuspalkintoja ei laskennassa huomioitu, koska niiden hiilijalanjäljen laskemiseen ei ollut keinoja.

Tavarapalkintoja on korvattu elämuspalkinnoilla. Näin on saatu vähennettyä sekä tavaroiden hankinnasta että postittamisesta aiheutuvaa ympäristökuormaa.

Painotuotteiden menekkiä on seurattu ja pyritty mitoittamaan painokset sellaisiksi, että hävikkiä jäisi mahdollisimman vähän.

Hyvinvointivirtaa-viikon painotuotteissa siirryttiin tilauspohjaiseen käytäntöön. Teemaviikon painettua esitettä lähetettiin vain teemaviikon nimetyille yhteyshenkilöille. Vuosipostitus toteutetaan edelleen laajana, ja sen yhteydessä todennäköisesti syntyy materiaalihävikkiä.

VIHREÄ KÄDENJÄLKI SAKU RY:N TOIMISTOLLA

Ympäristöasioiden esillä pitäminen päivittäisessä arjessa on tärkeää, jotta asia pysyy mielessä ja jokainen havaitsee omien tekojensa vaikutuksen.

Tavoite: Muistetaan myös ne arjen pienet teot! Energian ja materiaalien säästäminen sekä kierrättäminen tulevat osaksi normaalia arkea.

Arviointi: Toimiston sähkösojimus on vaihdettu uusiutuvaan aurinkosähkösojimukseen.

Toimistolle on organisoitu hyvät ja selkeät keräysastiat paperille, kartongille, muoville, metallille, lasille, paristoille ja biojätteelle. Taloyhtiössä on käynnistynyt muovinkeräys. Sekajätteen määrää ei ole seurattu, koska yhteiskäyttökeittiössä on mahdoton arvioida, mikä on SAKU ry:n toimiston osuus jätteestä.

On kiinnitetty huomiota siihen, että toimiston aamiaispalavereista ja muista tarjoiluista ei jäisi ruokahävikkiä. Ruokahävikin määrä on vähentynyt, mutta sitä syntyy edelleen jonkin verran.

On tulostettu vain tarpeeseen. Kopioiden määrä on pienentynyt noin kolmasosalla, kun vertailuvuotena on edellinen ns. normaali toimintavuosi 2019.

VIESTINTÄ JA VAIKUTTAMINEN

Järjestö voi tehdä tärkeää ympäristötyötä myös oman varsinaisen toimintansa ja viestintänsä kautta.

Tavoite: Pidetään SAKU ry:n viestinnässä esillä hiilijalanjäljen pienentämisen tavoitteet ja niihin liittyvät toimenpiteet. Kannustetaan jäsenistöä vihreän kädenjäljen kasvattamiseen.

Arviointi: Opiskelijoille suunnatussa Liikevirtaa-liikuntakampanjassa on nostettu esille ympäristö- ja ilmastoasiat ja kannustettu vihreän kädenjäljen kasvattamiseen. Valtakunnallisen VASKI-hankkeen kanssa tehtiin tiivistä viestintäyhteistyötä ja kerättiin VASKI-lupauksia.

Otettiin käyttöön Vihreämpi SAKU -logo, jolla nostetaan esille SAKU ry:n toiminnassa tehtyjä vihreitä valintoja. Alkuinnostuksen jälkeen logon käyttö pääsi unohtumaan ja sen käyttö jäi lopulta melko vähäiseksi.

Keskeiset tavoitteet, toimenpidesuunnitelma vuosille 2024–2025

Ympäristösuunnitelman päivityksessä päätettiin pitää ennallaan edellisen suunnitelman keskeisimmät valinnat. SAKU ry:n toiminnan hiilijalanjälkeä voidaan pienentää merkittävästi, kun keskitytään näihin vaikutuksiltaan suurimpiin kokonaisuuksiin:

- osallistujien matkustaminen tapahtumiin
- tapahtumissa järjestettävät ruokailut
- SAKU ry:n oman henkilöstön matkustaminen ja
- hankinnat.

Näiden vaikutukseltaan suurimpien kokonaisuuksien lisäksi on tärkeä muistaa esimerkin ja pienten päivittäisten tekojen voima, jatkuva kehittäminen sekä viestintä. Niinpä ympäristösuunnitelmassa huomioidaan jatkossakin myös:

- vihreä kädenjälki SAKU ry:n toimistolla
- viestintä ja vaikuttaminen.

OSALLISTUJIEN MATKUSTAMINEN TAPAHTUMIIN	
Tavoite	Toimenpiteet
<p>Tapahtumien osallistujat päättävät itse, miten liikkuvat SAKU ry:n tapahtumiin. Tapahtuman järjestäjä voi kuitenkin omilla valinnoillaan ja viestinnällään vaikuttaa tapahtumiin matkustamisesta syntyvään hiilijalanjälkeen.</p> <p>Tavoite: Huomioidaan osallistujien matkustamisesta aiheutuva hiilijalanjälki tapahtumien suunnittelussa, järjestämisessä ja viestinnässä.</p>	<p>1) Liikuntatapahtumien osallistujaryhmät matkustavat tapahtumiin pääosin oppilaitosten pikkubusseilla ja linja-autoilla mutta jonkin verran myös henkilöautoilla. Aktivoidaan kimppekyytien tarjoamista SAKU ry:n kisat -ryhmässä tekemällä kaikkien henkilöstöliikunnan tapahtumien yhteydessä kimppekyyteihin kannustava päivitys. Helpotetaan kimppekyytien sopimista myös jakamalla joukkueiden yhteyshenkilöiden yhteystiedot, niiden henkilöiden osalta, jotka antavat siihen luvan (lupa yhteystietojen jakamiseen kysytään ilmoittautumisjärjestelmässä).</p>

		<p>2) Erityisesti muiden tapahtumien osalta on tärkeää järjestää tapahtumat paikoissa, joihin on hyvät julkiset kulkuyhteydet. Huomioidaan julkisten liikennevälineiden aikataulut jo silloin, kun suunnitellaan tapahtumien aikataulua. Tarjotaan osallistujille tapahtumakutsussa valmiiksi tietoa julkisista kulkuyhteyksistä ja lisätään tapahtumakutsuun yhdeksi otsikoksi <i>kulkuyhteydet</i>.</p> <p>3) Tarjotaan mahdollisuus osallistumiseen etäyhteydellä aina kun tilaisuuden luonne sen mahdollistaa. Pidetään kuitenkin kiinni siitä, että jotkut tapahtumat ovat toimivia vain lähitapahtumina. Nostetaan viestinnässä tällöin esille lähikohtaamisen merkitystä.</p>
Aikataulu	Vastuuhenkilöt	Arviointi ja seuranta
<p>1) pysyvää toimintaa</p> <p>2) pysyvää toimintaa</p> <p>3) vuoden lopussa</p>	<p>1–3) kunkin tapahtuman vastuuhenkilö</p>	<p>1) Arvioidaan vuoden lopussa, onko kimppakyytejä saatu sovittua ja miten aktiivisesti osallistujat ovat hyödyntäneet ryhmää.</p> <p>2) Onnistumisen arviointi tehdään osana kaikista tapahtumista tehtävää itsearviointia.</p> <p>3) Käydään vuoden lopussa läpi tapahtumien tilastotiedot ja arvioidaan, onko etämahdollisuutta hyödynnetty kaikissa mahdollisissa tapahtumissa.</p>

TAPAHTUMISSA JÄRJESTETTÄVÄT RUOKAILUT	
Tavoite	Toimenpiteet
<p>Osallistujille tarjottavat ruokailut muodostavat merkittävän osan tapahtumien hiilijalanjäljestä.</p> <p>Tavoite: Lasketaan vuonna 2024 tapahtumaruokailujen hiilijalanjälki. Verrataan tulosta vuoden 2022 laskennan tulokseen. Tavoitteena on</p>	<p>1) Otetaan käyttöön tapahtumien ruokatarjoilujen hiilijalanjäljen laskenta Power BI:n kautta.</p> <p>2) Tarjotaan SAKU ry:n tapahtumissa ensisijaisesti kasvis-, kala-, kana- ja riistaruoikia. Huomioidaan tämä tavoite jo tapahtumapaikkojen valinnassa ja kilpailutuksessa. Viestitään palveluntarjoajalle hyvissä ajoin SAKU ry:n toiveista ruuan suhteen ja lisätään tieto myös järjestäjäohjeisiin.</p>

vähentää tapahtumaruokailujen hiilijalanjälkeä neljänneksellä.		<p>3) Vältetään kertakäyttöastioita tapahtumissa. Jos niitä on pakko käyttää, suositaan biohajoavia tai pahvisia astioita.</p> <p>4) Arvioidaan ruuan tarve mahdollisimman hyvin ja minimoidaan ruokahävikki.</p>
Aikataulu	Vastuuhenkilöt	Arviointi ja seuranta
<p>1) vuoden 2024 aikana</p> <p>2) pysyvää toimintaa</p> <p>3) pysyvää toimintaa</p> <p>4) pysyvää toimintaa</p>	<p>1) tapahtuman vastuuhenkilö ja TL</p> <p>2–4) kunkin tapahtuman vastuuhenkilö</p>	<p>1) Tiedon kerääminen koko vuoden ajan osana Power BI -itsearviointeja. Kokonaisuuden arviointi ja uuden konkreettisen tavoitteen asettaminen vuoden lopussa.</p> <p>2) Varmistetaan toimiston palavereissa, että tavoitteeseen pyritään suunnitelmallisesti. Kunkin tapahtuman vastuuhenkilö kirjaa tarjotut ruuat tapahtuman itsearviolomakkeeseen.</p> <p>3–4) Seurataan osana hiilijalanjäljen laskentaa ja toiminnan itsearviointia.</p>

SAKU ry:n OMAN HENKILÖSTÖN MATKUSTAMINEN	
Tavoite	Toimenpiteet
<p>Ennen koronaa SAKU ry:n toimisto on liikkunut paljon jäsenkentällä. Ihmisten kohtaaminen ja oppilaitosarjessa mukana oleminen on tärkeää työssämme edelleen, mutta jatkossa arvioimme matkustustarvetta kriittisemmin ja matkustamme suunnitelmallisemmin.</p> <p>Tavoite: Pienennetään hiilijalanjälkeä, joka aiheutuu SAKU ry:n oman henkilöstön matkustamisesta. Vertailukohtana käytetään vuoden 2022 hiilijalanjäljen laskennan matkustusmääriä.</p>	<p>1) Kokoukset ja palaverit pyritään hoitamaan ensisijaisesti etäyhteyksillä. Jotta työmatka toteutetaan, työntekijän on arvioitava ja todettava, että matkustaminen tuottaa selkeää lisäarvoa etäyhteyden verrattuna.</p> <p>2) Noudatetaan valtion ja SAKU ry:n matkustusohjetta, jonka mukaan työmatkat tehdään ensisijaisesti julkisilla kulkuvälineillä. Henkilöautoa käytetään vain silloin, kun se on perusteltua (aikataulusyyt, kuljetettavien tavaroiden suuri määrä tai kohde, jonne ei pääse julkisilla kulkuvälineillä).</p>

Aikataulu	Vastuhenkilöt	Arviointi ja seuranta
1) pysyvää toimintaa 2) pysyvää toimintaa	1) koko toimisto 2) koko toimisto, arviointi SS	<p>Seurataan vuoden aikana toteutuneita matkustuskilometrejä osana hiilijalanjäljen laskentaa. Junalla matkustetut kilometrit saadaan VR:n verkkokaupan koosteesta, henkilöautoilla ajettut kilometrit kerätään erikseen.</p> <p>1) Verrataan tulosta edellisen laskennan tulokseen (junalla 16 872 km, diesel-autolla 7 231 km, bensiiniautolla 5 646 km ja vuokra-autoilla 1 655 km). Tavoitteena on vähentää henkilöautokilometrien määrää viidenneksellä.</p> <p>2) Seurataan ja arvioidaan oman auton käytön syitä matkalaskujen lisätietokentän avulla.</p>

HANKINNAT	
Tavoite	Toimenpiteet
<p>SAKU ry:ssä erilaisia hankintoja ovat esimerkiksi kilpailujen ja kampanjoiden palkinnot (mitalit, kiertopalkinnot ja tavarapalkinnot), seminaareissa ja muissa tapahtumissa jaettavat oheistuotteet (vaihtelevasti esimerkiksi kynät, kassit, muistikirjat), promotuotteet (vaihtelevasti esimerkiksi tekstiilit ja liikuntavälineet) sekä tiedotusmateriaalit (esimerkiksi lehdet, esitteet, julisteet ja lattiatarrat).</p> <p>Tavoite: Vältetään turhan tavaran hankkimista ja jakamista. Tarjotaan tavaran sijaan mieluummin elämyksiä. Suositaan laatua ja suomalaista työtä mahdollisuuksien mukaan.</p>	<p>1) Kerätään tietoa vuoden 2024 hankinnoista osana hiilijalanjäljen laskentaa Power BI:n kautta.</p> <p>2) Arvioidaan, missä tapahtumissa ja toiminnassa palkintojen tai oheistuotteiden jakaminen on välttämätöntä. Suunnitellaan hankinnat yhdessä koko vuoden osalta. Etsitään keinoja palkita osallistujia elämyksillä ja lahjakorteilla. Korvataan esimerkiksi suuri määrä vähäarvoisia palkintoja yhdellä tai muutamalla laadukkaalla arvontapalkinnolla.</p> <p>3) Seurataan painotuotteiden menekkiä ja mitoitetaan painokset sellaisiksi, että hävikkiä jäisi mahdollisimman vähän. Selvitetään, missä kaikissa postitettavissa julisteissa, lattiatarroissa jne. voisi siirtyä tilauspohjaiseen käytäntöön, jotta hävikkiä ja turhaa postittamista tulisi mahdollisimman vähän.</p>

Aikataulu	Vastuuhenkilöt	Arviointi ja seuranta
1) vuoden 2024 aikana 2) pysyvää toimintaa 3) pysyvää toimintaa	1) tapahtumien vastuuhenkilöt, TL 2) ideointi ja päälinjaukset yhdessä, käytännön hankinnat kootusti tai tarvittaessa tapahtuman vastuuhenkilö 3) SMS, SS, TL	1) Tiedon kerääminen koko vuoden ajan. 2) Laaditaan yhteiset käytännöt palkitsemiseen. Suunnitelmallisuus mahdollistaa fiksujen ympäristövalintojen lisäksi myös kustannussäästöt ja ehkäisee kiireellä tehtyjä virrehankintoja. Arvioidaan onnistumista vuoden lopussa hiilijalanjälkilaskurin ja Power BI:n tietoja hyödyntäen. 3) Pohditaan, mitkä kaikki yleispostitukset voitaisiin korvata tilauspohjaisella postituksella.

VIHREÄ KÄDENJÄLKI SAKU RY:N TOIMISTOLLA	
Tavoite	Toimenpiteet
Ympäristöasioiden esillä pitäminen päivittäisessä arjessa on tärkeää, jotta asia pysyy mielessä ja jokainen havaitsee omien tekojensa vaikutuksen. Tavoite: Muistetaan myös ne arjen pienet teot! Energian ja materiaalien säästäminen sekä kierrättäminen ovat osa normaalia arkea.	1) Hyödynnetään jatkossakin uusiutuvia energialähteitä. 2) Vähennetään edelleen sekajätteen määrää ja kierrätetään huolellisesti. Taloyhtiössä ja toimistolla on keräysastiat paperille, kartongille, muoville, metallille, lasille ja biojätteelle. Kerätään ja viedään markettien keräyspisteisiin lisäksi myös paristot, loisteputket ja elektroniikkajäte. 3) Kiinnitetään huomiota siihen, että toimiston aamiaispalavereista ja muista tarjoiluista ei jäisi ruokahävikkiä: hankitaan ruokaa vain tarpeellinen määrä ja merkitään selkeästi sellaiset yli jääneet elintarvikkeet, joita saa vapaasti syödä. 4) Tulostetaan vain tarpeeseen. Vähennetään paperinkulutusta 2-puolisten tulosteiden ja vihkosten avulla.

Aikataulu	Vastuuhenkilöt	Arviointi ja seuranta
1–4) pysyvää toimintaa	1) SS 2) koko toimisto 3) koko toimisto 4) koko toimisto	1) Käytetään toimistolla vihreää sähköä. 2) Hyvät kierrätysmahdollisuudet vähentävät sekajätteen määrää. Arvioidaan yhdessä kierrätyksen aktiivisuutta. 3) Arvioinnin kohteena jääkaapin sisältö: löytyykö homeisia yllätyksiä vuoden mittaan... 4) Verrataan koko vuoden kopio- ja tulostemäärää vuoden 2022 paperinkulutukseen.

VIESTINTÄ JA VAIKUTTAMINEN		
Tavoite	Toimenpiteet	
<p>Järjestö voi tehdä tärkeää ympäristötyötä myös oman varsinaisen toimintansa ja viestintänsä kautta.</p> <p>Tavoite: Pidetään SAKU ry:n viestinnässä esillä hiilijalanjäljen pienentämisen tavoitteet ja niihin liittyvät toimenpiteet. Kannustetaan jäsenistöä vihreän kädenjäljen kasvattamiseen.</p>	1) Järjestetään opiskelijoille Liikevirtaa-liikuntakampanja, jossa kerätään liikuntaminuutteja ja tehdään vihreitä tekoja. 2) Avataan ympäristösuunnitelman sisältöjä jäsenistölle viestinnän kautta. Kerrotaan, mitä tavoitellaan ja millä keinoilla. Keskitytään kuvaamaan erityisesti niitä asioita, jotka vaikuttavat suoraan tapahtuman osallistujiin.	
Aikataulu	Vastuuhenkilöt	Arviointi ja seuranta
1) 4/2024 mennessä 2) vuoden 2024 aikana	1) EB, TK 3) SMS	1) Verrataan osallistujamäärää ja vihreiden tekojen määrää vuoden 2023 kampanjaan. 2) Huomioidaan Vihreämpi SAKU -logo viestinnässä ja nostetaan esille pieniä ja isoja tekoja ympäristön ja ilmaston hyväksi. Tavoitteena vähintään yksi vihreä viestintäteko kuukaudessa. Arviointi vuoden lopussa.

Hyväksytty SAKU ry:n hallituksen kokouksessa.